

SEK
 agabb bett-
 lej. Allást-
 letések díja
 továbbitunk
 si hírek díja

közel a belvá-
 szoba könyhás
 as árat" fize-
 Fraternitás-
 Str. Baron L.

ngol, francia,
 ar fordítások.
 neknek hónap-
 ek, periratok,
 műszaki, köz-
 odalmi cikkek
 ok, sokszoro-
 andel, Strada
 tö-u.) 3. Tele-

res, főtér
 helyén 20
 ennálló di-
 berende-
 uval, eset-
 tül is el-
 a kiadó-
 talban

félperonyire
 sz ház eladó.
 tr. Baron L.
 Fraternitas-

olesón vállá-
 is elmennék.
 — Jammer

**Fejlesztőség, kiadó-
 hivatal és nyomda:**
 Cluj-Kolozsvár, St. Baron
 L. Pop (Brassai-utca), 10.
 Telefon:
 Szerk. és kiadóhivatal
 9-77
 Es. N. Sz. — — — 2-28
 Egyes szám ára pályá-
 sávaron és vidéken 5 lej
 Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETÉSI ÁRAK
 Romániában
 Egész évre — — 1150
 Félévre — — — 600
 Negyedévre — — 320
 Egy hónapra — — 110
 *
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra Ck 40—
 Egyes szám — — 3—

1927 július 14 Csütörtök | Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 156 szám | 5687 Tamuz 14

Kilencvenegy szavazat

Napok óta matematikai műveletekkel vannak tele a lapok. Összeadunk, kivonunk, szorzunk és osztunk, hatványra emeljük a kormányparti szavazatokat, gyököt vonunk az ellenzéki szavazatok számából, hogy megkapjuk az ország képviselőinek és szenátorainak számát. Az egyszer már lemerített számsorokat újból felsoroztatjuk, összemérjük a legutóbbi választások számszlopjaival, hogy ebből az összehasonlításból kikerüljön a közvélemény valódi és mester-séges ábrázata.

Ebből a tengernyi számrengetegből nagyon sok érdekes adatot lehet kibányászni. Matematikusok is, politikusok is, szociológusok is, sőt még pót-ták is találhatnak egy-két költői ihletre való számot. Mindeme számhalmaz között kuriózumnak is a legérdekesebb kilencvenegy darab szavazat, amely borostyán-koszorúképen a költőpolitikusoknak jutott osztályrészül. Goga Octavian volt belügyminiszter négy megyében indult választási küzdelemre és a négy megyében összesen kilencvenegy szavazatot szedett össze. Négy megyének százezernyi szavazója közül kilencvenegyen vallottak hitet az urnák előtt Goga Octavian mellett. Bizony, hogy a volt belügyminiszternek nimbusza fogyófényben van és beteljesedett rajta a klasszikus mondás: „Donec eris felix multos numerabis amicos“. Mert míg a belügyminiszteri székhelyen a csucsai várkastély ura, valóban megszámlálhatatlan volt barátainak és híveinek serege, aminek apró emlékeiként kilencvenegy szavazattal terhesen bukott ki nemcsak a miniszteri székből, hanem a parlamentből is...

És ez a második bukás sokkal tragikusabb az elsőnél, amikor Bratianu Jonel félkézzel toltta el Averescu kormányát a helyéről. Akkor a volt belügyminiszter csak Bratianu Jonel ökölcsapását érezte, a kilencvenegy szavazat azonban egy bár negatív, de mégis brutális megnyilatkozása az ország közvéleményének, amely ilyenformán nyíltan megtagadta a közösséget azzal a politikával, melynek szimbóluma Goga Octavian neve volt. S a volt belügyminiszter most csucsai magányában nyugodtan elmélkedhetik arról, érdemes volt-e subadobni a pennát és a kalamárist, amely az ő számára valaha megteremtette a babért és a bért is, versek helyett politikát faragni, amelynek bogáncsos útján eredmény helyett kudarc várta a költőt.

Ha Goga Octavian megmarad költőnek és izolálni tudta volna magát az egymással marakodó politikai áramlaktól, akkor talán sohasem esett volna csorba népszerűségén. De mert politikába fogott, elérte vezete és mert költőnek jó volt, politikusként feltétlenül rossz kellett, hogy legyen.

Nem volt benne egy szikrányi sem az államférfiak bölcs önmérsékléséből. Az államérdekek józan és hűvös logikája helyett fantáziájából és fantazmagóriájából csinált magának kormányprogramot. Nemcsak, hogy ráült a tömegszendélyek hátára, de ő maga szította ezeket a szenvedélyeket és mig, mint aktiv belügyminiszter, egyik kezével a rend irányába intette az országot, másik kezével újra és újra gyújtó jelszavakat dobott be a közvéleménybe, amelyek mindenre alkalmasak voltak, csak arra nem, hogy a belügyminiszter által parancsolt rendet megszilárdítsák. Minden parlamenti beszéde, minden írott és szóbeli megnyilatkozása veszedelmes paradoxonnal volt tele, a költő és a politikus bélyegét hordta magán, a belügyminiszterek rendről és nyugalomról szóló elcsépelet frazeológiájában — ami nála csak üres formalitás volt — kétértelmű, de legtöbbször nagyonis egyértelmű igazságokat csomagolt bele. Az csak természetes, hogyha a véletlen já-

téka egyszemélyben egyesíti az agitátort és a belügyminisztert, e különleges helyzet egyformán sok hívet toboroz az agitátornak és a belügyminiszternek is, hiszen lehet-e elképzelni eredményesebb agitációt, mint azt, amelyet a belügyminiszteri székből irányítanak? De mielőtt kettéválnak a két szerep és az agitációt már nem a belügyminiszter tekintélye és hatalma fűti, revízió alá kerül a program és a belügyminiszter személye is. Ez a revízió, amely négy me-

gyében aktiv módon nyilatkozott meg, mert négy megyében Goga vezette az averescu listát, a volt belügyminiszter ellen döntött és a mindössze kilencvenegy szavazat dokumentálni kívánta azt, hogy Goga programjának az országban csak addig volt gyökere, míg a program szimbóluma a belügyminiszteri székhely volt és a bukás után magára hagyta az országot a volt belügyminisztert csucsai kastélyában kilencvenegy szavazójának lelki társaságában. (j. f.)

Holnap dől el a liberális és nemzeti parasztpárti tárgyalások sorsa

Jorga felhívást intézett az ellenzéki pártokhoz, vonuljanak ki a parlamentből. A szakkamarák csupa liberális szenátor választották

Bucuresti-Bukarest, július 13. A fővárosi lapok mai száma újra részletesen foglalkozik a liberális párt és nemzeti parasztpárt között megindult tárgyalásokkal. Az „Adeverul“ azt hiszi, hogy holnap dől el, vajjon a kormány tapogatózásai a nemzeti parasztpárttal való megegyezést illetően konkrét formát ölthetnek-e és van-e kilátás bizonyos választások megsemmisítésére. E hirrel egyidejűleg a „Neamul Românesc“-ben Jorga vezércikkét közöl, amelyben felszólítja a nemzeti parasztpártot, ne menjen be a parlamentbe.

A pártvezetőség még nem döntött ebben a kérdésben, de nem tartják valószínűnek, hogy ilyen irányban fog elhatározásra jutni, hanem inkább azt hiszik, hogy a nemzeti parasztpárt a kamarában igen heves igazolási vitát indít és több kerület mandátumának a megsemmisítését fogja követelni.

A „Viitorul“ szerint ma délután összeült a néppárt végrehajtóbizottsága Averescu elnökletével és elhatározta, hogy felhívást intéz a többi ellenzéki párthoz, bizonyos alkotmányos kérdések tekintetében elfogalandó közös álláspont és akció érdekében. Elhatározták, hogy a pártvezetőség tagjai kontaktusba lépnek a többi párt vezetőivel és igyekeznek közös platformot találni. Bratianu Jonel miniszterelnök ma kihallgatáson jelent meg Elena királyi hercegnőnél, Mihály trónörökös édesanyjánál. A kihallgatás után Bratianu Jonel lakásán ma megbeszélést folytatott Bratianu Vintilával és Ducával. A miniszterelnök felkérte a belügyminisztert, készítse el a trónbeszédet és terjessze a holnapi minisztertanács elé.

Liberális szenátorokat választottak a szakkamarák

A szakkamarák és az egyetemi tanácsok szenátorválasztásai százszázalékos győzelmet hoztak a kormánynak. A kereskedelmi és iparkamarák, a mezőgazdasági kamarák és az egyetemi tanácsok által megválasztott szenátorok kivétel nélkül liberálisok.

A kereskedelmi és iparkamarák részéről a következők jutottak be a szenátusba:

Bukarestben: Ipari szakosztály: St. Cerkez liberális, kereskedelmi szakosztály: I. Luca Niculescu liberális.

Galac: Ipari szakosztály: Deleanu liberális, kereskedelmi szakosztály: Sasu liberális.

Jasi: Ipari szakosztály: Botez liberális, kereskedelmi szakosztály: Licuvicei liberális.

Kolozsvár: Ipari szakosztály: Mihai Marcus liberális, kereskedelmi szakosztály: Jon Lepadatu volt pénzügyminiszter, aki az egész névsorban az egyetlen nem liberális, miután pártunkivüli függetlenként jelöltette magát s így kapott mandátumot, de a liberálisok támogatását élvezte.

A mezőgazdasági kamarák a következő

szenátorokat választották:

Bukarest: Vladimir Athanasievici liberális, aki Garofliddal szemben győzött.

Galac: L. Visan liberális.

Jasi: Cardas liberális.

Kolozsvár: Martinovici liberális.

Ugyancsak tegnap választották meg az egyetemeken is, még pedig a következő eredménnyel:

Bukarest: Pangrati.

Jasi: Simionescu.

Csernovitz: Iesan.

Kolozsvár: Stefanescu Goanga egyetemi tanárok az új szenátorok, valamennyien liberális programmal.

A képviselőmandátumok végleges elosztása

A központi választási bizottság ma végleg befejezte a választási eredmények felülvizsgálását. A végleges koeficiens: Liberálisok 61-69, nemzeti parasztpárt 22-09, kisebbségi blokk 6-28. A mandátumok felosztása: Liberális 318, nemzeti parasztpárti 54, kisebbségi 15. A többi párt nem kap mandátumot.

A nemzetiparasztpárt kivonul a parlamentből?

Néhány nap előtt közöltük Maniu Gyulának, a nemzeti parasztpárt elnökének, az Uj Kelet számára adott nyilatkozatát, amelyben általa talán még soha nem használt súlyos szavakban bélyegezte meg a választások lefolytatásának módját. Az „Adeverul“ legutóbbi számában analízis alá veszi a választások után számában analízis alá veszi a választások után létrehozott helyzetet. Megállapítja, hogy ha a városlakók észlelhető is volt a liberálisok népszerűsége, a falvak döntő többsége a nemzeti parasztpárt mellett volt. „Hogyan lehetséges parasztpárt mellett volt.“ Hogyan lehetséges az, hogy a városokban kifejezésre került a közakarát, míg a falvakban nem? — kérdi a lap,

amely megállapítja, hogy az eredmények meghamisítása és a visszaélések teljesen nyilvánvalóak.

— A nemzeti parasztpárt — mondja a lap, amely minden terror ellenére is 60 mandátumot szerzett, amennyit a liberálisok ellenében soha nem szereztek és nem is fognak szerezni — elmondhatja, hogy megfosztották a mandátumoktól, amelyeket emberséges választásokban minden bizonnyal megkapott volna. Milyen magatartást fog tanúsítani a nemzeti parasztpárt az új helyzettel szemben? A helyzet még nem világos, egy dolog azonban bizonyos: A párt-

ban igen sok hive van annak az irányzatnak, amely a parlamentből való kivonulást követeli. Egyesek még az ellen is állást foglalnak, hogy a párt képviselői a mandátumok validálásánál részt vegyen.

A „divide et impera“ kísérlete

— A kormány igen jól tud mindenről, ami a nemzeti parasztpártban történik. Tudatában van annak, hogy milyen súlyos sebeket ütne az országon a nemzeti parasztpárt kivonulása és a pártok közötti helyzet végsőkéig menő kiéleltetése. A kormány azonban reméli, hogy a kivonulásra mégsem fog sor kerülni. A kormány azt hiszi, hogy a képviselők nem fognak lemondani mandátumaikról és abban is reménykedik, hogy a divide et impera bevált politikáját követve, újabb részeket fog kioperálhatni a nemzeti parasztpárt testéből. Aki azonban Maniu abszolút tekintélyét ismeri, az tudja, hogy erre semmiesetre sem fog sor kerülni.

Pax Vobiscum!

A cikk végül Bratianu hazafiasságára appellál, hogy emelkedjen felül a kicsinyes pártszempontokon és 20—25 mandátum feláldozásával, ott, ahol kétségtelenül súlyos visszaélések történtek, a bűnösök megbüntetésével és a törvényesség helyreállításával tegye lehetővé a pártviszonyok enyhülését és a két kormányzópárt közeledését.

Ilyen hangnemben ír a „Dimineata“, sőt az intranzigensebb „Lupta“ is, amelyek feladták azt az éles harcot, amelyet eddig a liberális kormány és Bratianu ellen folytattak és jobbra is, balra is, de különösen a nemzeti parasztpárt felé az engesztelő szellemét sugallják.

A nemzeti parasztpárt intranzigenciája

Hogy a hangulat nem épen ilyen békülékeny, arra élesen világít rá egy nemzeti parasztpárti vezető nyilatkozata, amely a „Cuvantul“-ban látott napvilágot. Eszerint a választásokon történtek, de különösen az uralkodó szavának megcsufolása után a nemzeti parasztpárt reprezentánsainak semmi keresnivalójuk nincsen a parlament megnyitásánál és a trónbeszéd felolvasásánál, amelyet az uralkodó helyett Bratianu Jonel fog felolvasni. A nyilatkozó úgy hiszi, hogy a pártvezetőség ilyen értelemben fog határozni. Hogy a kormánypárt és a nemzeti parasztpárt között létrejöhet-e megegyezés, erre a kérdésre határozott nemmel válaszolt a nyilatkozó, amelyet morális és politikai lehetetlenségnek tart.

Madgearu vádjai a bírói kar ellen

A főváros politikai köreiből egyébként újabb izgalom-hullámokat vert fel Virgil Madgearu, a nemzeti parasztpárt titkárának nyilatkozata, amelyben a választásokon résztvevő bírói kar ellen emelt súlyos vádak. A nyilatkozat a „Politica“ című lapban látott napvilágot. „A választások ujjal bebizonyították, — mondotta Madgearu — hogy igen nagy azoknak a bírónak a száma, akikből hiányzik a kötelességtudás érzete és akik nem ismerik a hivatás tisztességének fogalmát.“

A nyilatkozat súlyos vádakot tartalmaz Stelian Popescu igazságügyminiszter ellen, akit Madgearu azzal vádol meg, hogy olyan bírót nevezett ki a választások idejére, akiket a bírói karból szélhámosság és megvesztegetés miatt eltávolítottak volt. Tighina városában szélében hosszabban mulatnak azok, akik választási érdemeik megjutalmazásáért valóságos nyílt harcot folytattak és akiket Madgearu nem nevezhet bírónak.

A miniszter válasza

Madgearu súlyos nyilatkozatára Stelian Popescu igazságügyminiszter a „Cuvantul“ hasábjain keresztül válaszolt. Kijelentette, hogy adatokat és bizonyítékokat kér Madgearutól és meg fogja büntetni a bűnösöket, ellenkező esetben azonban a rágalmozó ellen fog kimélet nélkül eljárni.

Összeült a nemzeti parasztpárt vezérőlbizottsága

A „Cuvantul“ jelenti, hogy Maniu Gyula lakásán összeült a nemzeti parasztpárt vezérőlbizottsága, hogy a parlament megnyitásával kapcsolatos aktuális politikai problémákat megvitassa. Targyalás alá került azoknak a vezetőknek az optálási ügye, akiket több megyében választottak meg és végül foglalkozott a vezérőlbizottság a moldovai avereszkánus szervezetek ajánlatával, amelyek együttesen csatlakozásukat ajánlották fel a párthoz.

A „Viitorul“ és Maniu Gyula nyilatkozata

A kormány félhivatalosa ma ideérkező számában foglalkozik Maniu Gyulának, a nemzeti parasztpárt vezérének Kolozsváron tett nyilat-

kozatával, amelyet a kolozsvári lapok nyomán a bukaresti sajtó is leközlött. A liberális orgánus szerint Maniu nem volt eléggé objektív a helyzet megítélésében, midőn „megremült“ a regáti és beszarabiai eredmények hallatára, miután ezt nem a választási terror idézte elő, amely a „Viitorul“ szerint néhány jelentéktelen és inkább az ellenzéki pártok által provokált incidensen kívül nem létezett, — hanem a liberális párt fokozódó népszerűségének tulajdonítható. A szordinóval megírt cikk azzal végzi, hogy Maniu a választási küzdelmek hevéből Bukarestbe való visszatérése után remélhetőleg objektívebben fogja a helyzetet megítélni.

A Manastirea-Neamtzi diákkongresszus

Mint tegnap már jeleztük, a LANC szervezeteinek likvidálása után az orientáció nélkül maradt diákság volt és mostani vezetői Manastirea-Neamtza kongresszust hívtak egybe. Bukaresti lapjelentések szerint ez a kongresszus a diákmozgalmak új irányát van hivatva megszabni, amelyre annál is inkább szükség van, mert adott pillanatban — mint a választások is mutatták — a diákság teljes desinterment-al viseltetik a LANC szervezeteivel szemben. Ugy

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdös-patak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasúti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és **כשר** ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta tér- és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság**. Posta: Ileanda-Mare

a Cuza, mint a Codreanu-frakció, valamint az újabbán Simion Mandrescu által kreált „liga“ óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy a diákság szimpátiáját a maguk javára biztosítsák. A „Cuvantul“ ezzel szemben úgy értesül, hogy a kongresszus egy csupán fiatalokból álló és a nemzeti eszméért küzdő szervezet mellett fog dönteni, visszautasítva minden alulról és felülről jövő pártfogást.

A Wiener Commercialbank igazgatója és hét főfiszlviselője ellen vádiratot adott ki a budapesti ügyészség

(Budapest, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Gazdasági körökben nagy feltűnést keltett, hogy az ügyészség ma vádiratot adott ki a Wiener Commercialbank volt vezérigazgatója és hét főfiszlviselője ellen. Az ügy előzményei még 1923-ra nyulnak vissza, amikor a tőzsdei konjunktúra megszűnése következtében sorozatos bankbukások és csődök következtek be a magyar pénzpiacra.

Az általános válság, amely a tőzsde-konjunktúra befejezésével és a szanalás megindulásával vette

kezdetét, a külföldi érdekeltségű pénzintézeteket sem kímélte. Így a Wiener Commercialbank budapesti fiókját is nagyobb veszteségek érték. A bécsi központ ekkor revízió alá vette a budapesti fiókintézet üzleteit és ennek a revízióknak az lett a következménye, hogy Sebestyén Richárd vezérigazgató, Baron és Marcus igazgatók, valamint öt főfiszlviselő ellen bűnvádi feljelentést tett az ügyészség azon a címen, hogy a bank érdekei ellen, magánélelket szolgáló valutaszpekulációkat folytattak.

A brailai vámnál elkobozták a Népszövetség kiadványait, mint lázító röpiratokat

(Cluj-Kolozsvár, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nem mindennapi érdekességű esetről számol be brailai jelentés alapján a „Dimineata“ mai száma. A brailai eset jellemző fényt vet arra, hogy a tulbuzgóság gyakran milyen fonák helyzeteket tud produkálni. Ezúttal mindössze arról van szó, hogy a brailai révben néhány tulságosan lelkiismeretes vámtisztviselő elkobozta a Népszövetség hivatalos kiadványait, amelyeket a Brailában székelő Kikötőmunkások Szövetségének küldött.

A májusban lezajlott nemzetközi munkakonferencián ugyanis a romániai munkásság képviseletében többek között Lazar Maglasu is résztvett a genfi tanácskozásokon, mint a Kikötőmunkások Szövetségének központi titkára. A delegáció többi tagjaival együtt interveniált a Népszövetség mellett működő nemzetközi munkahivatalnál, hogy kiadványait küldje meg a romániai munkásszervezeteknek is, hogy azok állandóan tájékozva legyenek mindenről, ami a szociális törvényhozás terén a világon történik. A nemzetközi munkahivatal ezt a kívánságot teljesítette is és Maglasu a napokban értesítést kapott a vámtól, hogy csomagot kapott, amelyben különféle brosurák vannak.

Maglasu kedden reggel megjelent a vá-

hivatalban, hogy a csomagot elvigye. Mint ilyenkor szokás, a vámtisztviselők a címzett jelenlétében felbontották a csomagot, amelyen rajta volt ugyan a nemzetközi munkahivatal, mint a Népszövetség pecsétje és cégfelírása. A röpiratok átvizsgálásakor találtak egy füzetet, amely az oroszországi munkafeltételekről rendezett ankét eredményét tárgyalja. Amint a vámtisztviselők ezt a brosurát megpillantották, azonnal kijelentették, hogy a csomagot elkobozzák, mert a brosurák lázító tartalmak. Maglasu hiába igyekezett őket meggyőzni, hogy tévednek a vámtisztviselők, nem akarták ezt belátni. Maglasu erre valóságos előadást tartott nekik a nemzetközi munkahivatal és a Népszövetség lényegéről, ami azonban láthatólag érzéketlenül hagyta a tulbuzgó vámcenzorokat, akik határozottan meg voltak győződve arról, hogy népszövetségi kiadványok leple alatt rendfelforgató propagandairatokat akar becsémpészni az országba.

A dolog azonban nem maradt annyiban, mert a Romániai Kikötőmunkások Szövetsége az esetről jelentést tett Duca belügyminiszternek, valamint Lupu munkaügyi miniszternek. Ezzel egyidejűleg a Kikötőmunkások Szövetsége tudomására hozta a történeteket a nemzetközi munkahivatalnak is.

Minden reklamnál többet ér a
„DREHER-HAGGENMACHER“
SÖRÖK
országosan elismert kiváló minősége

Mintha
riségen, é
hogy egy-
híret ne h
láthatatlan
azokért a b
folyamán
tiz esztend
tömege zst
kokban év
elő. A mé
től a pok
kisebb-nag
naposak le
idegei már
hogy itt,
vagy hogy
totta el.

Most

hirt a táv
megrendít
lőinak lel
keze nem
az egyiste
minden rő
hes s amé
tésének k
ban, a be
tasztrófal
remegtek
ját, hogy
csen teljes
már az ed
gekről szá
felé három
áhitatos t
s a most
nagy büsz
palota, sz
vigasztaló
gés legink
főleg Ram
mert a cs
sát az orsz

Bizony

a sok meg
a zsidó né
állott, m
talán a le
tűrelmét
tésben. B
dült meg
munka ne
hodott z
egyetlen
omlott ös
napok óta
az újabb
óta nem
östörténet
földrengés
désében.

Hinnü
zékkel fo
telmét. A
hogy az i
lendülés
területeke
szorozódik
is megszö
kall. His
áldást fo
munka fo
csak az é
földrengés
egész töm

(Jeruz

jától.) A
most bo
nagyságá
mint az
lékek el
és súlyos
száma.

Az e
Egyiptom
tinára és
tina föld
várost a f

A palesztinai nagy földrengés

Nabluszban és Ramlehben házakat nyelt el a föld. Újabb részletek a palesztinai földrengésről. Táviratok özöne a szentföldre

Mintha Isten ostora sujtana végig az emberiségen, évek óta szinte alig telik el hónap, hogy egy-egy nagyobb természeti katasztrófa hírére ne hozná a táviró. Mintha egy hatalmas láthatatlan kéz büntetni akarná az emberiséget, azokért a borzalmakért, amelyeket a világháború folyamán egymás ellen elkövettek. Ebbe az alig tíz esztendőbe a természeti csapásoknak olyan tömege zsufolódott össze, amennyi más korszakokban évszázadok leforgása alatt sem fordult elő. A méreteiben gigantikus japán földrengéstől a pokoli borzalmasságu Misszisszipi áradásáig kisebb-nagyobb katasztrófák szinte mindennaposak lettek a mai ember életében s elfásult idegei már meg sem rezzenek, ha azt olvassa, hogy itt, vagy ott a jégeső elverte a termést, vagy hogy ezt, vagy azt a várost tűz pusztította el.

Most azonban egy olyan katasztrófáról ad hírt a táviró, amely minden bizonnal mélyen megrendíti a gondolkodó és hívő emberek millióinak lelkét. A természet titokzatos romboló keze nem kerülte el azt a földet sem, amelyen az egyisteniség gondolata született, amelynek minden röge megszentelt tradícióktól volt terhes s amely egy feltámadó nép hősiességének káprázatos színhelyévé vált. Palesztinában, a beérkező távirati jelentések szerint, katasztrófális méretű földrengés pusztított. Megremegtek a hegyek s a föld kitérte éhes száját, hogy emberek százait nyelje el. Megnincsen teljes képünk a pusztulás nagyságáról, de már az eddigi hírek is tragikus nagy veszteségekről számolnak be. A szent sir falai, amely felé három nagy világvallás hívei tekintenek áhitatos tisztelettel, súlyosan megrongálódtak s a most épülő héber egyetem, a zsidó nép eme nagy büszkesége s a hatalmas kormányzósági palota, szintén megrongálódtak. Csöppet sem vigasztaló számunkra az a hír, hogy a földrengés leginkább a tiszta arab lakosságú vidékeken, főleg Ramleh és Nablus városában pusztított, mert a csapás egyformán érezteti súlyos hatását az ország egész lakosságára.

Bizonyára magasabb égi rendelés az, hogy a sok megpróbáltatás és nehézség után, amely a zsidó nép országépítő munkájának útjában állott, most ez a megpróbáltatás is eljőjön, talán a legnagyobb, hogy próbára tegye a nép türelmét és kitartását az alkotásban és az építésben. Bizonyára sok százezer zsidó szív rendült meg a hír hallatán, hogy a cionista építőmunka nem egy reményteljes alkotása, megújított zsidó népi energia nem egy büszkesége egyetlen éjjel leforgása alatt mint kártyavár omlott össze. A sors különös akarata, hogy hónapok óta tartó nagy gazdasági krízisünket ez az újabb szerencsétlenség tetézte. Évezredek óta nem volt földrengés Palesztinában s az östörténetben is csak a bibliai Korach vének földrengést látni a bibliai Korach elstüledésében.

Hinnünk kell, hogy a zsidó nép helyes érzéssel fogja megérteni a sors e kegyetlen ítélmét. A történelem nem egy példája mutatja, hogy az ilyen elemi csapások után nagy fellendülés következik be a sors által sujtott területeken. Az emberek energiája megsokszorozódik és még a legkonokabb lelkiismeret is megszólal ilyen időkben és áldozatokra sarkall. Hisszük, hogy a palesztinai pusztulás is áldást fog hozni maga után, a friss építőmunka fokozását fogja eredményezni, hogy ne csak az épüljön fel rövid időn belül, amit a földrengés elpusztított, hanem az új alkotások egész tömege támadjon a felbuzdulás nyomán.

(Jeruzsálem, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai földrengés arányai csak most bontakoznak ki a maguk döbbenetes nagyságában. A katasztrófa sokkal nagyobb, mint az első órákban látszott és ma a törmelékeltakarításakor egyre újabb halottakkal és súlyos sebesültekkel gyarapodik az áldozatok száma.

Egyiptom a földrengés fészke

Az eddigi jelentések szerint a földrengés Egyiptomból indult ki és innen terjedt Palesztinára és Transzjordániára. Legtöbbet Palesztina földjén az arab Nablus szenvedett. Ezt a várost a földrengés nemcsak, hogy a földdel tette

egyenlővé, hanem egy részét szinte elnyelte. A földrengés nyomán ugyanis hatalmas szakadékok nyíltak, amelyek — mint a bibliai Korach idejében — elnyelték a házakat. Ramleh városa is irtózatosan szenvedett, ugyyszólván elpusztult.

Az összeomlott bazár alól még mindig nem tudták napvilágra hozni a romok alatt eltemetett embereket. A nagy hőségben ugyanis a napszámok és szegények ide tértek meg éjszakai nyugovóra és a katasztrófa álmukban érte őket.

Jeruzsálemben

Jeruzsálemben igen sok a sebesültek száma. A belváros szűk sikátorai között ugyanis több rozoga ház a földrengés után omlott össze és a törmelék a járókelőket megesebesítette. A környéken is nagy pusztításokat végzett a földrengés. Itt az eddigi megállapítások szerint száznyoleven ember halt meg. A Szentisir erősen megrongálódtott.

Transzjordániában Mahal városa és Ammán szenvedett rendkívül sokat a katasztrófától. E két városban háromszáz áldozatot követelt a földrengés.

Negyvenkét percig tartott a földrengés

A budapesti földrajzi intézet szeizmografkészüléke negyvenkét percig tartó távoli megszakított földrengést jelzett.

A katasztrófa híre mindenféle nagy megröbbenést keltett. Akinek közeli hozzátartozója van Palesztinában, sietett távirati úton érdeklődni és Lengyelországból és Amerikából a táviratok özöne érkezett Palesztinába. Onnan is rendkívül sok megnyugtató sürgöny ment szerte

Jacobus
 kélmefesték
 leggyapjú gyapok
 legyem kélmek
 festőszere
 Városi piacok Romániában
K. KOFFLER & Co.
 Budapest, Oltuz N°5

a világba.

Nagyváradra ma érkezett Nuszbaum Sámuel címére távirati jelentés, amely közli a Zsidó Nemzeti Szövetség társelnökével, hogy hozzátartozóit az elemi katasztrófa megkímélte. Nuszbaumnak ugyanis két fia és veje él Palesztinában. A hír Váradon szerte a városban, ahol jól ismerték a népszerű közéleti férfi gyermekeit, megnyugvást keltett.

Ezernél több halott

A legújabb jelentések szerint a transzjordániai Amanban négyemeletes házak kártyavárként omlottak össze, minden előt maguk alá temetve. Az Omár-mecset nagy repedéseket szenvedett és összeomlásától kell tartani. Jeruzsálemben az Allenby-híd is súlyosan megrongálódtott.

A hatósági nyomozások szerint eddig ezernél több a halottak száma. Magában Transzjordániában nyolevannál több a földrengés áldozatainak száma.

Raguzában véres tüntetést rendeztek az olaszok ellen

Belgrád, július 13. Az olasz-jugoszláv ellenségeskedés, bár diplomáciailag régen megszűnt, a lakosság körében változatlanul megvan és tovább izzik, mint a parázs a hamu alatt. Ez a feszültség tegnap nagy olaszellenes tüntetésekkben robbant ki Dubrovnikban, ahogyan a jugoszlávok Raguzát elnevezték. A tömeg megtámadott két olasz tisztet, majd megostromolta az olasz faszó házat és elpusztított két olasz kereskedést. A rendőrség nehezen állította helyre a rendet. Raguzai olasz vendégei sietve hajóra szálltak és elmenekültek.

Mérges pókot kötött hathónapos gyermekének szemére egy koldusasszony, hogy sirásával felkeltesse a járókelők szánalmát

A tömeg meg akarta lincselni a bestiális anyát

(Varsó, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden délután óriási néptömeg verődött össze Varsó egyik legforgalmasabb helyén. Az összecődült járókelők felháborodva adták tovább egymásnak a történeteket. Egy koldusasszony ugyanis mérges pókot tett hathónapos csecsemőjének a szemére, amelyet azután kendővel lekött, abból a célból, hogy a gyermek állandóan keservesen sirjon

és ezzel a járókelők szánalmát felkeltesse. Az egyik járókelő kíváncsiságból megnézte a mérges pókot. Éles szavakkal korholni kezdte a bestiális koldusasszonyt. A lárma egyre többen és többen gyűltek köréjük. A tömeg, amikor megtudta, hogy miről van szó, agyon akarta verni az asszonyt, akit végül is bekísértek a rendőrségre.

Halálra éheztetett Máramarosszigeten egy ötéves gyermeket mostohája

A kis Lenika Zoltán tragikus halála

(Sighetul-Marmatiei-Máramarossziget, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Máramarossziget lakosságát egy ötéves kis fiúcska különös halálesete tartja izgalomban, amely köré a gonosz mostoha rémjeséit szövi immár a felizgatott népfantázia. Tegnap este váratlanul meghalt Lenika Imre szigeti gyógykovács ötéves Zoltán nevű kisfia. A haláleset fölött minden különösebb emóció nélkül haladt el a krónika és a kisfiút el is temették volna, ha a haláleset nyomán a gyógykovács szomszédai nem inter-venniálnak.

Alighogy azonban a halálról tudomást szereztek, a szomszédok megjelentek a rendőrségen és felfedték a kisfiúcska váratlan halálának borzalmas hátterét. A szomszédok előadása szerint a gyógykovács második felesége már a házasság első napjától kezdve embertelenül ki-nozta, üldözte és nap-nap után brutalizálta a

szerencsétlen, ártatlan gyermeket. A szomszédok nap-nap után hallották a gyermek szivettépő jajveszékését, akinek hangja az ütlegek nyomán mindannyiszor feljajdult, valahányszor a mostohát elragadták indulatai. A szomszédok végül kijelentették, hogy meggyőződésük szerint a gyermeket eltették láb alól.

A feljelentés alapján megindult a vizsgálat és az ügyészség a gyermek felboncolását kérte. A boncolás — amelyet dr. Hegyesi Mózes törvényszéki orvos végzett — megröbbenítő eredményre vezetett. Megállapítást nyert, hogy a szerencsétlen gyermeket szinte szisztematikusan kiéhezették. A gyermek gyomrában málédarát, tökök, répát talált csupán a boncolóorvos. A boncolás eredménye természetesen bűnvádi eljárást fog maga után vonni. Az eset Szigeten érthető nagy feltűnést keltett.

A „Tovaris“ orosz gőzös magasra tűzött vörös lobogóval befutott a doveri kikötőbe

Anglia javára történt állítólagos kémkedés miatt halálraítéltek egy asszonyt

(Páris, július 13. Az „Echo de Paris“ londoni tudósítója jelenti: Moszkva a szakítás ellenére sem mondott le arról, hogy Angliában bolsevista propagandát csináljon, habár ezt mindig tagadta és jelenleg is cáfolja. Eklektikus bizonyítéka az oroszok ezen szándékának az, hogy a „Tovaris“ nevű orosz négyárbocos hajó magasra tűzött vörös zászlóval tegnap befutott a doveri kikötőbe. A hajó legénysége 23 emberből áll, akik valamennyien tisztjelöltek.

Ugyanakkor, amíg a szovjet tovább folytatja demonstratív jellegű propagandáját a külföldön, odahaza változatlan kiméletlenséggel örködik a jelenlegi rendszer felett. Ebben a tekintetben a hivatalos szovjetkormány nincsen kimélettel saját tagjaival

szemben sem, akik nem mindenben értenek a politikai módszerek alkalmazása tekintetében. Még fokozottabb szigorral lép fel Moszkva azok ellen, akik a legcsékélyebb jellel, vagy mozdulattal elárulják, hogy nincsenek megelégedve a jelenlegi helyzettel. A tömeges kivégzések és az állítólag Angliának kémkedő ellenforradalmárok bebörtönzése tovább folyik. Legutóbb például a kronstadti hadbírósg bírálta itélte Klepikov asszonyt, akit a férjét nemrégiben kivégezték Anglia javára történt kémkedés címén. Klepikov asszonyt azzal vádolják, hogy ő is segédkezett urának, hogy katonai adatokat és titkokat juttasson az angol ügynökök kezébe.

Modern Dybuk-tragédia a kolozsári gettóban

(Cluj-Kolozsvár, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Különös tragédia tartja izgalomban néhány nap óta Kolozsvár zsidóságának erősen vallásos és chászid rétegeit. A megdöbbentő eset sok részletében emlékeztet a Dybuk rejtélyes történetére, illetve annak nem kevésbé idegfejesítő változata. A misztikum határain mozgó történet tragikus végű hőse Fuchs Frigyes, 28 éves fiatalember, aki a Grün-féle fa telep tisztviselője. Fuchs vallásos, máramarosi zsidó szülők gyermeke volt és annak ellenére, hogy közel hét éve élt már Kolozsváron, szigorúan megőrizte az otthonról hozott tradíciókat. Amellett igen szimpatikus, ügyes ember is volt, akit mindenki csakhamar megszeretett és megbecsült.

(Az elhagyott menyasszony)

Fuchs Frigyes a Timár-uccában lakott, özvegy Steinnénál, akinél másfél évvel ezelőtt megismerkedett egy magyarláposi leánnyal. Steinné nagynénje a leánynak, aki nem utasította vissza a kellemes megjelenésű fiatalember közeledését. A fiú családja most utólag azt hangoztatja, hogy ez a közeledés nem volt komoly és nagyon meg voltak lepve, amikor Fuchs eljegyezte a leányt. Az eljegyzést állítólag egy elhamarkodott kijelentés miatt volt kénytelen megtartani, amit különösen a fiatalember bátyja, aki a kolozsvári Talmud Tóránál van tanítói állásban, nagyon helytelenített. Egy alkalommal aztán, amikor Fuchs észrevette, hogy menyasszonya meglehetősen „modern“ gondolkozású, vagyis nem ragaszkodik eléggé a zsidó vallási törvényekhez és erről említést tett bátyjának, ez habozás nélkül kijelentette, hogy a leánynak ez a hibája tulságosan is elegendő arra, hogy az eljegyzést felbontsák. Ami meg is történt.

(A második eljegyzés)

Telt-múlt az idő. Fuchs talán már nem is gondolt elhagyott menyasszonyára. Barátai, rokonai és hivatalos házasságközvetítők azonban folyton unszolták, hogy nősüljön meg. Így ismerkedett meg tavaly a Teleki-uccai Szabó Jakab leányával. A fiatalok kölcsönösen megtetszettek egymásnak, mire a leány szülei most június 20-ikára tűzték ki az eljegyzést. Az örömszülők házában nagy előkészületeket tettek a kézfogóra, amint az már a vallásosabb zsidóknál szokás. Sütöttek-főztek, bort vásároltak, hogy a nagyszámban meghívott vendégek semmiben se lássanak hiányt. Az általános izgalomban a legizgatottabb volt persze a menyasszony, aki boldog ábrándozással gondolt a jövőre, amelyet egy igazán derék és figyelmes ember oldalán remélt lélni.

Az eljegyzés előtti napon Fuchs Frigyes rosszullettől panaszkodott. Nem tudta mi baja, de alig volt jártányi ereje. Szólt is a bátyjának, hogy el kellene halasztani az eljegyzést. De a leány szülei meggyőzték róla, hogy az lehetetlen, minthogy a vidékről is várt vendégeket nem lehet azzal fogadni, hogy az eljegyzés elmarad. Másnap, vagyis a kitzűzött napon, bár a vőlegény állapota súlyosbodott, mégis megtartották az eljegyzést. A menyasszony ragyogó volt, az örömszülők boldogan

fogadták a szívből jövő szerencsekívánatokat, csak a vőlegény volt szomorú és levert. Nagyon beteg volt. Olyan beteg, hogy reggelre már nem tudott felkelni.

(Összesugnak-bugnak a gettóban...)

Oda lett az öröm. A tegnap még boldog menyasszony, most kisírt szemmel ült a fiú betegágyánál. Arcára kiült a rémület. Azután jöttek a szomszédok, az ismerősök, a rokonok és furesálón a fejüket csóválták.

— Nem tiszta dolog, — mondták.

A vőlegény hősiesen hallgatott, de arcán ugylátszott, hogy borzalmas kínjai vannak. Végre megérkezett az orvos. Alighogy ránézett, már meg is állapította a bajt.

— Halmérgezés, amely hastífusszá mérge-sedett.

Egyebet nem szólt, hanem sarkon fordult és elment. A kapunál azonban a leány apjának megmondotta:

— Csak egyedül Isten gyógyíthatja meg.

A különös betegségnek hamar híre ment. A görös Timár-uccában és a gettóra emlékeztető Kádár-uccában összesugtak-bugtak az emberek.

— Valami titok van emögött — állapították meg egyetértőleg. Nem közönséges dolog az, hogy valaki pont az eljegyzése napján halálos betegségbe essen.

A lázas beteget vállatára fogták. Alighanem az ő lelkében is rágódott a gyanu. Valamikor gyermekkorában, otthon a faluban sok legendát hallott arról, hogy annak, aki igaz ok nélkül cserben hagy egy leányt, nem lesz hosszú és boldog élete. Akkor még nem értette meg ezeket a meséket, később pedig igazán csak meséknek gondolta. De arra igazán nem számított, hogy a legenda éppen az ő — egyébként egyhangú — életében lesz megdöbbentő valóság.

Megmondta a Stein-leány esetét. Iszonyatos testi és lelki fájdalmak között vergődött és fenyegető árnyleket érzett a feje fölött.

(„Megbocsátani? Soha!”)

Bátyja és menyasszonyának a szülői felkeresték a Timár-uccai özvegyasszonyt. A hitetlenek pusztá véletlennek mondják, hogy az elhagyott menyasszony, aki az eljegyzés felbontása óta nem járt Kolozsvárra, most mégis a nagynénjénél volt. És megindult a harc életre-halálra a bosszu és a kétségbeesés között. Könyörögtek, sirtak neki, hogy bocsásson meg egykori vőlegényének, aki a halállal vívódik és ha csakugyan bűnös volt, ezerszer meglakolt már érte. A leány azonban hajthatatlan volt. A szíve esordultig megtelt a már majdnem elfelejtett keserűséggel. Mennyi bánatmal és gnyut kellett bizonyára elszenvednie otthon, amikor mint elhagyott menyasszony tért vissza a falujába! Talán a fiút is szerette és így a szívén ütött seb ezerszeresen fájóbb volt.

— Ezen a világon sohasem fogom neki megbocsátani!

Hiába próbálták minden uton-módon, hogy meglágyítsák. Egy összerombolt életet nem olyan könnyű megbocsátani.

Hiába virrasztottak mellette imaszóval éjjel-

nappal, hiába kíséreltek meg a legkitünőbb orvosok mindent. Szombaton alkonyatkor, amikor a fáradt nap véres fejjel bukott le a láthatárról, Fuchs Frigyes feje is lehanyatlott. Meghalt. Temetése vasárnap délután folyt le óriási részvét mellett.

Mielőtt a halottaskocsi megérkezett volna a gyászházba, egy fiatal leány szaladt feldúlt arccal a városban. Az elhagyott menyasszony. Egyik tudós rabszótól a másikhoz futott, felkereste a halott vőlegény bátyját, a második menyasszony szüleit és sirva-jajveszékelve kiabálta:

— Mondják meg neki, hogy megbocsátok, jaj, megbocsátok neki.

Künn a temetőben, amikor a gyalultatlan deszkából összezsúolt koporsót letették a sír szélére, az egyik huncszutató a holttest fölé hajolt és remegő hangon a fülébe sugta:

— Nyugodj békében, mert megbocsátott neked.

... Vajjon megnyugodott? Assér Lemil

Üdülők és pihenésre vágyók

a gyönyörű parkkal és vizgyógyintézetrel ellátott

NERVA
SZANATÓRIUMBAN
CLUJ-KOLOZSVAR

napi 300—400—500 lej től kezdve

orvosi kezeléssel együtt
teljes ellátást nyerne

Szemelvény az

Olcsó Könyvek

árjegyzékéből:

Aikas: Der Sohn des Hebräers	Lei 64—
Bernfeld: Jüdische Literatur	90—
M. Brod: Socialismus in Zion	32—
„ „ Im Kampf um das Judentum	32—
„ „ Jüdinnen és más regények	50—
M. Buber: Die Jüdische Bewegung I/II	96—
Bialik: Gedichte I/II	125—
Ch. Bloch: Prager Golem	96—
„ „ Ostjüdischer Humor	96—
„ „ Hersch Ostropoler	96—
„ „ Israel der Gotteskämpfer	96—
A. Böhm: Die Zionistische Bewegung	170—
Eliasberg: Ostjüdische Novellen	125—
Gratz: Volkstümliche Geschichte I/III	550—
M. Hers: Socialistische Aufsätze	125—
Kaegi: Die Bibel in modern. Bearbeitung	96—
Katz: Charakterbilder aus der jüd. Geschichte	125—
Kellner: Herzls Lehrjahre	64—
Klausner: Neuhebr. Liter.	90—
Landsberger: Das Ghetto	125—
„ „ Das Volk des Ghetto	125—
Lewy Ginz: Buch der Jüd. Weisheit I/II	180—
Nordau: Zion-Schriften	170—
Perez: Adam und Eva	125—
„ „ Die Goldene Kette	32—
Ruben Jehu: Die Legende der Karaiten	8—
Sippurim: Prager Legenden	125—

„Safuruth“

zsidó könyvkereskedésben

Cluj, Piața Mihai Viteazul No 39.

Részletes árjegyzéket kívánatra ingyen.

— Komáromban letartóztattak egy antwerpeni gyémántkereskedőt. Tudósítónk írja: A nyokban a komáromi Klapka-téren szolgálatot teljesítő rendőr egy feketeszakállas férfire lett figyelmes aki sorra latogatta az ékszerüzleteket. A gyanús idegent a rendőr igazoltatta, majd bekísérte a rendőrségre, ahol kitűnt, hogy Horovitz Lázár lengyelországi származású kereskedővel azonos. Horovitz zsebében nagyobb mennyiségű csehszlovák, német, holland, svájci és belga valutát találtak, ezenkívül néhány arany és ezüst ékszer, valamint ötvennyolc darab különböző nagyságú gyémántkővet. Miután nem volt tartózkodási engedélye és mégis üzletkötésekkel próbálkozott néhány napi elzárásra ítélték.

Még Londonk férfiak zsidó pr sebben Annak vétekezé tartalma a vád ell kezekben lani a z ról, a p ben nem kapcsoló Egés világot zeteközi amely zsidó sz megbizo neveit t filantrop német k szociológ gyülekez háboru a kgyo Döb föl ezen nek sora szemérm szentül és a há csak egy olyan lé népünk határálla tingense ból, föle zsidó tör jébe ker csináltak belőlük, ideáljalk ság eler Nem vol és politit országha külföldre És s elmenek az törtéti ciát ker jelet, m törték o nyitlak, a nyomó kivihetel arányok Lengyel Igy a zsidó gyek, a lettek a vény, se latni nem elleni bi prostituo országot, kisebb v szempont ban hán ban a p szakadta Átlag a prostit egytized négy ka otthonuk véru, ka Pe és A F

Zsidó világkonferencia a prostitúció ellen

Még 1910-ben érdekes konferencia ült össze Londonban. Zsidó emberbarátok és szociológusok, férfiak és nők tanácskoztak afölött, mint lehetne a zsidó proletár-tömegek leányai között egyre véresebben elharapódzó prostitúció áramát megállítani. Annak idején ennek a tanácskozásnak inkább csak védekező jellege volt és határozatai hangjukban és tartalmuk szerint inkább csupán tiltakozások voltak a vád ellen, mintha a leánykereskedelem javrésze zsidó kezekben volna. Elvértve lehetett felszólalásokat hallani a zsidó szegénység talajából kitermett lápvirágról, a prostitúcióról is, de a konferencia tengelyében nem ez a téma állott, hanem a prostitúcióval kapcsolatos antiszemita izü támadások elhárítása.

Egészen más természetű és egy egész szomorú világot feltáró tanácskozássá lett a második nemzetközi zsidó leánykereskedelem-elleni konferencia, amely tegnapelőtt zárult Londonban. Hetvennégy zsidó szervezet küldötte ide a világ minden tájáról megbízottait, akik között a zsidóság legjobbjainak neveit találjuk. Dr. Claude G. Montefiore, a nagy filantróp leszármazottja, dr. M. Sobernheim professzor, német követségi tanácsos, Karl Klempner, híres szociológus és mások ezuttal nem vádakat tisztázására gyülekeztek, hanem arra, hogy módot keressenek a háború és forradalmak alatt nagyraözt dudvának a kigyomlálására.

Döbbenetes számok és förtelmes adatok vonultak föl ezen a konferencián. A keleti zsidóság, amelynek sorai között a családi tisztaság, a tartózkodó szemérmesség a szerelmi élet makulátlansága szentül védelmezett hagyomány volt, a háborúban és a háborút követő forradalmi zavarokban nemcsak egzisztenciális átcsoportosítást szenvedett, nemcsak gazdaságilag züllött le, hanem erkölcsiében is olyan léket kapott, amely elsüllyesztéssel fenyegeti népünk egy nagy és tartalmas rétegét. Oroszország határállamaiból kerül ki a zsidó prostitúáltak kontingense: Litvániából, Lengyelországból, Lettlandból, főleg azonban Szovjetországból, ahol a zsidó tömegek minden új irányzatnak az útközjébe kerültek. A munkásállamban mesterségesen csináltak munkanélkülieket, légi egzisztenciákat belőlük, üldözték vallásukat, szenvedniök kellett népi ideáljaink miatt és nem csoda, ha a sok zaklatottság elernyesztette őket és erkölcsiük megiazultak. Nem volt külön a helyzet a gazdasági krízistől és politikai válságok által megrázkódott Lengyelországban, ahonnan seregekben menekült a zsidóság külföldre.

És szerencse volt, ha egész családok tudtak elmenekülni. De a borzalmas káoszban legtöbbször az történt, hogy a férj elment hazulról egzisztenciát keresni és éveken át nem adott magáról életjelet, mialatt családját borzalmas nélkülözések gyötörték otthon. A zsidó jótékonyosság ferrásai megnyitultak, főleg az amerikai zsidóság vette ki részét a nyomorgó zsidóság istápolásából, de lehetetlen és kivihetetlen megoldás a jótétemény ott, ahol olyan arányokban jelentkeznek a szociális bajok, mint Lengyelországban.

Igy kerültek ki az egész világ szegénypiacára a zsidó „agnak“, a magukra hagyottak, az özvegyek, a szerencsétlen leányok, akik kapós portékái lettek annak az embervásárnak, amelyet sem törvény, sem kongresszus megszüntetni vagy felszámolni nem tudott. A Népszövetség leánykereskedelem-elleni bizottságának jelentését is felolvastak a zsidó prostitúció ellen küzdő konferencián. Huszonnyolc országot, száztizenkét nagy várost és rengeteg kisebb várost vizsgált ki a bizottság a prostitúció szempontjából. A vizsgálat szempontjai: 1. Átlagban hány százalék külföldi üzi az egyes országokban a prostitúciót? 2. Milyen társadalmi körből szakadtak ki ezek a szerencsétlenek?

Átlagosan minden országban hetven százaléka a prostitúcióból élőknek idegen és ezeknek néhol egytizede zsidó. A leánykereskedelem áldozatait négy kategóriába osztja a jelentés. Nők, akik már otthonukban is prostituáltak voltak, továbbá könnyűvéru, kalandos hajlamu némberek, akiket egy-egy

Pergamen és vajpapír
minden mennyiségben
LEPAGE
papirosztály
Kolozsvár.
Kérjen ajánlatot!

sorscsapás az örvénybe szédít. A harmadik kategóriába sorozzák a varieték töltelékét. Itt az alkohol rendkívüli nagy szerepet játszik, mert a varieték fentartói ugyszólván ivásra kényszerítik a leányokat. A negyedik kategóriába tartoznak a fiatal, tapasztalatlan leányok, akiket állások ígéretével, ravaszszággal, vagy erőszakkal, olykor házasságok ígéretével hálóznak be. És ez utóbbi kategóriában a legnagyobb százalék a zsidó leányokra jut.

Vajjon hová jutnak e szerencsétlenek? A legnagyobb „kereslet“ Dél- és Középamerikában van, Argentínában, Braziliában, Uruguayban, Mexikóban és Panamában, de Egyiptomban és Északafrikában is. Érdekes volt az amerikai zsidó delegátus megjegyzése, aki kijelentette, hogy az Unió zsidóságából alig kerül ki prostituált. Az Egyesült-Államok-

ban ugyanis a zsidóság kereseti lehetőségei az egész világon a legjobbak és a férjes nők jórésze is valamiféle kereseti foglalkozást üz. Az amerikai zsidóság csak azért küldötte delegátusát, hogy megtudja a való helyzetet és hogy módot keressen a bajok orvoslására.

A konferencia nagy szociális probléma megoldására vállalkozott és ezzel a zsidóság ujkori történetének egy kétségbeejtőn szomorú lapja nyílt meg. A népi energiák ébredése idején — ime ez is zsidó tragikum! — a zsidó népnek igen irtóztatos kelevénye fakadt föl. Amikor pedig a zsidó néplelek megtáitálja önmagát és nagy erőfeszítéssel a problémák tömegeit igyekszik megoldani, kell, hogy találjon módot és eszközöket a szegényteljes probléma eltüntetésére.
sz. i.

Clemenceau állapota jobbra fordult

(Páris, julius 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész világsajtót bejárta a hír, hogy az agg Clemenceau spanyolnáthában megbetegedett és tekintettel öreg korára az orvosok reménytelennek tartják állapotát. Az agg tigris betegségéről szóló hírek komoly aggodalommal töltötték el nemcsak Franciaország közvéleményét, de az egész világon széles részvételt keltettek fel.

Ugylátszik azonban, hogy a világháború híres

tigrise, aki közel jár már a kilencven esztendőhöz sokkal szívósabb annál, mintsem a spanyolnáthától legyűrni hagyja magát. Ma a tegnapi rossz orvosi prognózis dacára, a hivatalos bulletin arról számol be, hogy Clemenceau állapota váratlanul jobbra fordult, komoly veszedelemtől pillanatnyilag nincs mit tartani, sőt a francia államférfi a hét végén nemcsak ágyát akarja elhagyni, hanem hosszabb külföldi utra készül.

Katonai kórházba szállították az éhség-sztrájkoló nagyváradai munkásvezéreket

Ujabb szatmári, nagybányai és kolozsvári letartóztatások

(Cluj-Kolozsvár, jul. 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A falusi és városi dolgozók blokkjának vezetői, bizalmiférfiai és képviselőjelöltjei közül — mint azt már jelentettük — a választások előtt és a választások folyamán többeket letartóztattak az erdélyi állambiztonsági hatóságok. A VI-ik hadtest területén letartóztatottakat rendre a kolozsvári hadbírósg börtönébe szállították be, ahol ebben a pillanatban 26 ilyen fogoly várja szabadulását.

A letartóztatások sorát a nagyváradai Phoebus vasöntőében kitört munkássztrájk vezetői kezdték meg. Ezek közül 14-et fogtak le és hozták be a kolozsvári hadbírósg börtönébe. Tizenkettőt tegnap délben szabadlábra helyeztek. Még akkoriban 15 nagyváradai szervezet vezetői jelentek meg a nagyváradai prefektúrán, hogy a prefektus intervencióját kieszközljék a letartóztatottak érdekében. Midőn a várakozók előtt Mosoiu tábornok elhaladt, egyesek abugolni kezdték a liberális vezért és volt minisztert.

Másnap a delegáció vezetőit beidéztek, letartóztatták és behozták Kolozsvárra. Ezek között van dr. Rozvány Jenő, nagyváradai ügyvéd, Ullmann Sándor, Czeller Lajos, a vasmunkások titkára, Orbán Ferenc, Müller Jenő, a dolgozók nagyváradai tagozatának titkára és Popovics János. Utóbbi kettőt, Tózsér nagyszalontai kispárost és Csordás János 17 éves nagyváradai cipőfelsőérszkészítőt választási propagandáért tartóztatták le. Le van tartóztatva Bot István, a blokk egyik kolozsmegyei jelöltje, akit Ege-

resen tartóztattak le a csendőrök, a választások után. A napokban hozták be a börtönbe Kádár József szatmári szakszervezeti titkárat és 8 társát, valamint 6 nagybányai munkást. Hétfőn letartóztatták Dan Istvánt, a bormunkások szövetségének kolozsvári titkárát, Kahana Mózesné és Kömives Samunét, akiket egy röpirat szerkesztésével vádolnak meg.

Huszonkét letartóztatott éhség-sztrájkot folytat. A nagyváradaiak már a 15. napja éhség-sztrájkolnak. Egyrészüket a katonai kórházba szállították át, ezek azonban itt is megtagadtak minden táplálékfelvételt. A sztrájkolók nagyon el vannak gyengülve, némelyik már mozogni is alig tud. Ma délelőtt néhányat visszavitték a börtönbe. Katonák emelték le őket a székéről, amely a sztrájkolókat szállította. A letartóztatottak feleségei kiserint szemekkel ülnek a kórházban férjeik mellett, akik minden könnyörgés ellenére hajlíthatatlanok maradnak.

Ma délelőtt meglátogatta a kórházban levőket Terpu ezredes, a hadbírósg első királyi biztosa, aki kihallgatta a beszélő alig tudó sztrájkolókat. A vizsgálatot röviden a befejezik.

Mischnajos

alle
ששה סדרי משנה
mit punktiertem Text, mit deutscher Übersetzung und Erklärung (in jüdischen Lettern), mit dem berühmten und anerkannten hebräischen Kommentar מלא כף נחת, mit erläuternden Anmerkungen, mit Einleitung zu jedem Traktate (מסכת), mit Angabe des Mischnajos, die zum Seelenheil der Verstorbener gelernt werden und ידיר ציון.
Schöner, klarer Druck, auf feinstem, holzweitem Dünndruckpapier und in Ganzleinen-Flexibeleinband Lei 520— in 2 Bände „ 600—
Alleinvertretung für Transilvanien:
Jüdische Buchhandlung
„Safruth“
Gluj.
מורי ספרים erhalten Rabbat.

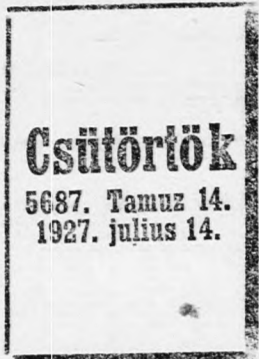

A FAMILIA kenyérrel magas táperejénél fogva 25% megtakarítás érhető el

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Főelölts szerkesztő: Marton Ernő.
 As Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

— **Ófelsége állapota.** Bukarestből jelentik: A király állapota — mint az „Adeverul” jelenti — kielégítő. Tegnap egy Hartmann professzor által ajánlott párisi széruminjekciót alkalmaztak, amelyre az uralkodó kitünően reagált.

— **Elsimult a francia kormányválság.** Párisból jelentik: A francia szenátus pénzügyi bizottsága, mint jelentették, Poincaré akarata ellenére, azt határozta el, hogy a tisztviselői fizetések felemelésére szánt költségvetési tételt három és fél milliárdal felemeli. A bizottság határozata fölött az a veszély fenyegetett, hogy a fizetésrendezési javaslat tárgyalásánál a kormányt le fogják szavazni. Poincaré, hogy a válságot eliminálja, tegnap este hosszasan tanácskozott Malvyval, a pénzügyi bizottság elnökével és Chapdelaine-nel a tisztviselők fizetésemeléséről. A tanácskozás sorás teljes megállapodás jött létre ebben a kérdésben és így a kormányválság veszedelme elmúlt.

— **Franciaországban abszolút többség kell ahhoz, hogy valaki képviselő legyen.** Párisból jelentik: Megirtuk, hogy a francia kamara két izgalmas lefolyású éjszakai ülésben változatlanul elfogadta a választójogi reformot, amely ellen a jobboldal annyira tiltakozott. A kerületenkénti szavazás rendszeréhez való visszatérés mellett, az új választójogi törvénynek az az érdekessége, hogy ezentul csak az lehet Franciaországban képviselő, aki az első választási menetben a szavazatok abszolút többségét megszerzi és ha a szavazatok száma legalább negyedét teszi ki a szavazásra jogosultak számának. A második skrutiniumban elég a relatív többség is.

— **A polgári pártok kisebbségben maradtak a finnországi választásokon.** Helsinkitől jelentik: A finnországi választásokon a szocialisták 60, a nemzeti centrupárt 38, a földművelőszövetség 44, a svéd néppárt 23, a kommunista párt 18, a haladó párt pedig 17 mandátumot kapott. A polgári pártok tehát kisebbségben maradtak a munkáspártokkal szemben, amelyeknek azonban nem lesz számottevő többségük az új parlamentben.

— **Harminchárom halászbarkát süllyesztett el a vihar.** Bakuból jelentik: Tegnap a Kaspi tengeren pusztító forgószél rohant végig. A vihar harminchárom halászbarkát elsüllyesztett. Negyvenhét ember tengerbe veszett.

— **Ujabb letartóztatások várhatók a Nagy István-féle kényszeregyezségi panamák ügyében.** Budapestről jelentik: Most került a rendőrség elé a Nagy István-féle kényszeregyezségi panamák mellékhatása és ugyanekkor az ügyészségen is tovább folyik a vizsgálat. Az eddigi eredmények alapján a rendőrség ma két előkelő budapesti ügyvédet hallgatott ki. A bűnüggyel kapcsolatban egy harmadik ügyvéd nevét is emlegetik, aki ellen megvesztegetés gyanúja merült fel. Forgalmába került ugyanígy Toldy Zoltán csődbíró neve is egy ötmilliós összeggel kapcsolatban, amelyről a letartóztatott *Gazdag György* könyvszakértő noteszában találtak feljegyzéseket.

— **Ujra kitértek a vallási villongások Indiában.** Lahoréból jelentik: Multahamban városában tegnap a szokásos nyári vallásos ünnepek során ismét összeütközésre került a sor a mohamedán és a hindu lakosság között. Az összetűzésben tizenkét ember meghalt és igen sokan megsebesültek. Az angol hatóságok kihirdették az ostromállapotot.

— **Szabadlábrahelyezték Sniarits Makicát.** Jepure vizsgálóbíró, az I. számú vizsgálóbírói kabinet vezetője ma délelőtt elrendelte Sniarits Makica szabadlábrahelyezését, akit tudvalevőleg azért tartóztatott le a rendőrség, mert bebizonyítást nyert, hogy üzletszerűen foglalkozott magzatelhajtással. Ugyancsak ma délelőtt szabadlábra helyezték dr. Sárdi Elemér orvost, akit a Sniarits Makica elleni vádakban való bűnrészességgel vádoltak meg.

— **1442 jelölt ment át ezévből a bakkalaureátuson.** Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi minisztériumhoz érkezett jelentés szerint az érettségi vizsgálatok alkalmával 3547 jelölt közül 1442 tette le a bakkalaureatusi vizsgát sikerrel. Ebből a számból még hiányzik a galaci, jassii és romani érettséginek az eredményei.

— **Tizenkét ember meghalt Amerikában egy vasúti katasztrófánál.** Washingtonból jelentik: Az Ohio-állambeli Toledó vasútállomáson egy személyvonat beleszaladt az ott veszteglő tehervonatba. Az összeütközés következtében 12 ember meghalt, sokan megsebesültek. A forgalmat néhány óra mulva sikerült helyreállítani.

— **Prágában meglópták Coudenhove-Calerni testvérét.** Prágából jelentik: Coudenhove-Calergit, a páneurópa-mozgalom vezérének testvérét szerdán Prágában meglópták. Coudenhove-Calergi, aki a feleségét kísérte egy prágai szanatóriumba, tegnap megjelent a rendőrségen s bejelentette, hogy feleségének kétszáz ezer korona értékű gyöngygyakéke titokzatos körülmények közt eltűnt. A nyakék körülbelül 56 centiméter hosszú és válogatott gyöngyökből van összetéve, a kapcsa pedig hét briliáns kövel van díszítve. A politikus prágai ügyvédje 20.000 korona jutalmat tűzött ki annak, aki a rendőrséget a tolvaj nyomára vezeti. A prágai rendőrség teljes apparátussal megindította a nyomozást.

— **Négy embert ölt meg egy örült.** Madridból jelentik: Faramontes községben egy örült fiatalember megölte anyját, a menyasszonyát és még két embert, azonkívül hat más embert súlyosan megsebesített, köztük egy fiatal leányt. Csak nehezen tudták az örült fiatalembert lefegyverezni.

Herzl emlékűnnepély

A kolozsvári Avivák és Barissziák folyó hó 20-án (Tamuz 20) este 9 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében Herzl emlékűnnepélyt rendeznek.

— **Campbell Károly tagadja, hogy ő lőtte volna le mostohaapját.** Budapestről jelentik: Megemlékezett az Uj Kelet arról a titokzatos háttérű családi tragédiáról, amely napok óta izgalomban tartja a magyar főváros közvéleményét. Mint ismeretes, hétfőn délután báró Campbell Károly menyasszonyával, Szirmay Rózsival felment mostohaapja, Franck Lajos alezredes lakására, ahol egy hideg kávé miatt támadt szóváltásból kifolyólag összeverekedett az alezreddel. A verekedés során két revolverdörrenés hangzott el, amelyek közül az egyik az alezredes halálát okozta, a másik pedig Campbellt sebesítette meg a jobbkarján. Amikor a báró anyja a városból hazaérkezett és a történetet hallva, férje után érdeklődött, Campbell cinikusan azt mondotta, hogy Franck öngyilkos lett. Az „Esti Kurir” munkatársa ma beszélgetést folytatott Campbellel, aki jelenleg a klinikán fekszik, valamint Szirmay Rózsival, aki a leghatározottabban kijelenti, hogy véglegénye épen a sebét kötözte be a szobában, amidőn az ebédlőből a második dörrenés hallatszott. Campbell azt mondotta az újságírónak, sohasem jutott eszébe, hogy az alezredest, aki anyjának egyedüli támasza volt, agyonlője.

Kotta legolcsóbb LEPAGE-nál CLUJ

— **Elfogták a leghírhedtebb nemzetközi zsebtolvajokat.** Párisból jelentik: A francia főváros rendőrsége nagyszerű fogást csinált Orleans hírhedt zsebtolvaj elfogatásával. Orleans minden nagyobb városban követett el hatalmas zsebtolvajlásokat, tevékenységének főszíntere azonban Páris volt. Itt egy külvárosban háza volt és a környéken, mint jósoló, sőt vallásos polgárt ismerték. Egy bankban 180 000 frankról szóló folyószámla fölött rendelkezett. Érdekessége, hogy ugyanekkor Népolyban letartóztatták Dubizansky zsebtolvajt, aki Orleansdal együtt dolgozott.

— **Nagy vihar Beszarabián.** Bukarestből jelentik: Ceta ea-Albamegyében óriási vihar pusztított jégesétől kísérve. 12000 hektár szőlőterület elpusztult, a kár 33 millió.

— **Gyári tűz a fővárosban.** Bukarestből jelentik: Ma délelőtt tűz ütött ki a Pantelimon-uccán levő Neuhaus-festékgyárban a főváros mellett. A gyár leégett. A kár több millió.

— **Az argentinai diákság tömegtüntetéssel tiltakozik a nemzeti himnusz megváltoztatása ellen.** Buenos-Airesből jelentik: Az argentinai kormány tervbevette, hogy az ország nemzeti himnuszát megváltoztatja. Emiatt valóságos forrongás tört ki a lakosság körében és különösen az ifjúság tiltakozik a terv keresztülvitele ellen. Ennek a túlfűtött hangulatnak adott kifejezést tegnap este az argentinai diákság, amely a buenos-airesi miniszterelnökségi palota előtt tízezer főnyi tömegtüntetést rendezett és tiltakozott a nemzeti himnusznak a kormány által szándékoltt megváltoztatása ellen. Amikor a miniszterelnök megjelent az erkélyen, hogy a tömeget lecsendesítse, kifütyülték és nem engedték szóhoz jutni. Végül rendőrök és tüzoltók oszlatták szét a tömeget, mialatt igen sokan megsebesültek.

A pokol és a paradicsom! Feledhetően szellemidőzés a FAUSTBAN AZ OPERA-MOZGÓBAN

Soha nem látott rendezés és felépítés!
 — **Az angol koronázó csarnokban lesz kiállítva Pilichovsky festménye a jeruzsálemi egyetem avatásáról.** Londonból jelentik: Lord Balfour résztvett a napokban egy festmény kiállításánál, amely a jeruzsálemi egyetem megnyitásának felemelő pillanatát ábrázolja. A grandiózus festményt Pilichovsky, az ismert zsidó festőművész készítette és azt július hónapban a Whitechapel művészeti múzeumban fogják kiállítani. Az elmúlt héten írók, művészek, kritikusok nagy tábora előtt történt meg a festmény előzetes megtekintése, amelyen Lord Balfour is résztvett. Az ünnepély alkalmából Nachum Socolow, az Executive elnöke üdvözölte Lord Balfourt. Balfour válaszában kijelentette, hogy a festmény hozzá fog járulni ahhoz, hogy a nemzeti otthon jelentőségét, amely nemcsak gazdasági, hanem szellemi és erkölcsi alapokon épül, az egész világon megértsek. Mielőtt a festményt kiállítják, az angol király kívánságára a Buckingham palotába viszik és egy napig a koronázó csarnokban lesz kiállítva.

Egyes Jelzáló
 Devl
 Zürich
 Newyor
 London
 Páris
 Milano
 Prága
 Budape
 Belgrá
 Bukare
 Varsó
 Bécs
 Berlin
 Szár

Közgazdaság

A kormány revízió alá veszi, részben hatályon kívül helyezi a Garoflid-féle gazdasági törvényeket

(Cluj-Kolozsvár, július 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amikor az előző Bratianu-kormány annak idején átadta helyét Averescuéknek, az új kormány határozott kötelezettséget vállalt a liberálisok gazdasági programjának kontinuitására. Az ellenzékbe jutott liberálisok azonban csakhamar azt kezdték észrevenni, hogy az Averescu-kabinet, különösen pedig annak földművelésügyi minisztere, Garoflid és helyettes pénzügyminisztere nyíltan szakítottak a Bratianu Vintila által fémjelzett gazdasági koncepcióval és sorozatos intézkedésekkel a liberális nagytöke érdekei ellen fordultak. Ekkor vont meg támogatását a Bratianu-párt a kormánytól és már akkor megígérte, hogy mielőtt ismét az ország élére kerül, meg fogja semmisíteni a liberálisok hozzájárulása nélkül hozott összes gazdasági törvényeket.

A liberálisok most alig kerültek ismét kormányra, Bratianu Vintila azonnal megkezdte a revíziós hadjáratot. Az elmúlt héten a Garoflid-féle borhamisítási törvény eszenciális rendelkezéseinek felfüggesztését kérte. Ugyancsak a kontinuitás jegyében történt a múlt kormány 14 milliós németországi gyógyszerrendelésének stornirozása, valamint az Averescu által felbontott másfélmilliárd lejes sínrendelés perfektuálása. Ezt a politikát most gőzerővel akarja a kormány régi jogaiba visszahelyezni.

A kormány gazdasági bizottsága ma ülést tartott Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnökletével. Az ülésen résztvettek Mrazek, Argetoianu, Lupu dr. és Dimitriu miniszterek. A bizottság Garoflid törvényeit vette revízió alá és elhatározta, hogy egyeseket módosítani fog, másokat hatályon kívül fog helyezni.

Végleges döntést ebben a kérdésben a mai minisztertanács fog hozni, amely valószínűleg a CFR autonómiaja kérdésében is dönt.

Magyarországon megszüntetik az összes háborús gazdasági korlátozásokat.

Budapestről jelentik: Mayer földművelésügyi miniszter bejelentette, hogy rövidesen megszüntetik az összes háborús gazdasági korlátozásokat. Ezt az elhatározást azzal indokolta, hogy a háborús gazdálkodásból, a gazdasági korlátozásokból azt a határozott tapasztalatot lehet levonni, hogy a forgalom kötöttsége, a korlátozásoknak bármilyenféle formája mindenütt károsan befolyásolja a termelést és a fogyasztást egyaránt. Ez az állapot kivételes kedvezéseket biztosított keveseknek, a nagy fogyasztótömegek viszont mindig csak szenvedtek miatta.

A romániai bányatulajdonosok kongresszusa. A Gyáriparosok Országos Szövetségének kolozsvári bányászati szakosztálya elhatározta, hogy nagyarányú akciót indít meg egy országos bányakongresszus összehívására, amelyet rövidesen Kolozsváron fognak megtartani. A kongresszusra, amelyen ugy a kisebb, mint a nagybányák tulajdonosai fognak részt venni, Mararek ipar- és kereskedelemügyi minisztert is meghívják, hogy közvetlen felvilágosítást nyerhessen a bányai parasztyok sérelmeiről. Mint értesülünk, a kongresszus tárgysorozatában szerepel többek között: a régen huzódó bányajogoknak elismerése, a zártkutatómunkák elismerése, az állami kohók modernizálása, az érekereskedelem szabaddátétele és a lőporkereskedelem szabályozásának kérdése.

A porcellánárúk vasúti fuvardíja. Bukarestből jelentik: Közöltük már, hogy a vasútiügyi alminisztérium rendeletileg szabályozta a porcellánárúk vasúti fuvardíját. Eszerint finom porcellánárúknak minősítendőek azok a küldemények, amelyek ládáikban vannak csomagolva és ezeket az A tarifa szerint kell taxálni. Közszükségleti porcellánárúknak deklarálendőek azok a

küldemények, amelyek csomagolatlanul, vagy rendes csomagolásban lettek feladva és ezeket a D tarifa szerint kell taxálni. Az alminisztérium most felhívta organizációit és a vámlivaltalokat e kérdés alapos tanulmányozására, hogy visszaélés esetén különbséget tudjanak tenni a luxus és közszükségleti porcellánárúk között.

Az európai országok buzatermése. A római nemzetközi földművelésügyi hivatal jelentése szerint a buzatermés kilátásai Magyarországon három és fél, Bulgáriában 9, Jugoszláviában 4 és Oroszországban 6 százalékkal jobb a tavalyinál.

Befejeződtek a német-francia gazdasági tárgyalások. Párisból jelentik: A „Petit Parisien” értesítése szerint a német-francia gazdasági delegáció között létrejött a megegyezés a két ország közötti gazdasági provizórium megújítása és kibővítése tekintetében. Az ideiglenes megállapodás szövege már készen is van és azt a francia delegáció aláírta, míg a német delegáció táviratilag kért meghatalmazást kormányától az aláírásra.

Felozlították Temes-Torontál mezőgazdasági kamaráját. Bukarestből jelentik: A kormány rendeletileg felozlatta a temesvári székhellyel működő temes-torontálmezei mezőgazdasági kamarát. Az ügyek ideiglenes vezetésére egy bizottságot delegáltak. Az új választásokat augusztus 26-án fogják megtartani.

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt minden elfogadható áron árusít az

Ideal kalapszalón

a legújabb filz kalapok óriási választékban és átmeneti Cluj, Regele Ferd. 8.

Tőzsde

A lej árfolyama lassan ismét lemorzsolódik, a piac ennek ellenére lanyha, tüzetlen.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		nyitás	zárlat						
Zürich	3180—3190	—	—	491 ¹ / ₂	3190	11040	13665	650 ¹ / ₄	1925
Newyork	16450—16500	519 ⁵ / ₈	51968	2554	165	57365	71010	3375	—
London	804—806	252250	2522 ³ / ₄	12402	802	278475	344737	16395	48550
Páris	650—660	2034	203450	—	648	2247 ¹ / ₂	2780	13232	391 ¹ / ₂
Milano	910—915	282125	2823	138 ³ / ₄	899	3120	3855	18387	543 ¹ / ₂
Prága	489—491	1540	1540	7570	490	1699 ¹ / ₂	210387	—	296 ¹ / ₄
Budapest	2880—2890	9055	9060	—	2930	—	12370	58962	—
Belgrád	—	913 ¹ / ₂	913 ¹ / ₂	—	296	1008 ¹ / ₄	1248 ¹ / ₂	5948	176
Bukarest	—	320	317 ¹ / ₂	1545	—	350	434	2075	62
Varsó	—	58	58	—	19	6410	7930	37787	—
Bécs	2325—2335	7310	—	—	2335	8076 ¹ / ₂	—	47587	—
Berlin	3915—3925	12330	12338	—	3915	13622	16852	800	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 317¹/₂, Páris 1545, Budapest 350, Bécs 434, Prága 2075.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Biller-esték a Magyar Színházban. Holnap már Kolozsvárra érkezik Biller Irén s pénteken este megkezdí három napra terjedő vendégjátékát. A Magyar Színház pénztára vasárnap óta valóságos ostrom alatt áll. Mindenki ott akar lenni a „Nebántsvirág” péntek esti előadásán, amikor először fog bemutatkozni a kolozsvári közönségnek Biller Irén, a budapesti színházok dédelgetett híres operette primadonnája. Bizonyos, hogy pénteken este a Magyar Színház tágas nézőterén egy gombostűnyi hely sem fog maradni. A „Nebántsvirág”-ban Tolnay Andor, Ihász Aladár, Leövey Leó, Miklóssy Margit lesz a Biller Irén partnere. Szombaton este a „Muzsikus Ferkó”-ban lép fel Biller Irén, partnerei pedig Lengyel Irén, Tolnay Andor, Ihász Aladár, Selmeczi Mihály. Vasárnap bucsuföllépésül a „Nótás kapitány” Borcsa szerepét fogja játszani Biller Irén. A címszereplő Tolnay Andor lesz. Siessen a pénztárhoz, váltsa meg jegyét a Biller-estére!

Vasárnap délután 6 óraor: Jánosvitéz, Neményi Lilivel és Tolnayval a főszerepekben.

MŰSOR:

Péntek: Nebántsvirág. (Biller Irén vendégjátékával. Tolnay Andor föllépésével. Sorozatszám: 411)

Szombat: Muzsikus Ferkó. (Biller Irén vendégjátékával, Tolnay Andor, Ihász Aladár föllépésével. Sorozatszám: 412.)

Vasárnap d. u. 6 óraor: Jánosvitéz. (Neményi Lili, Tolnay Andor föllépésével. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám: 413.)

Vasárnap este fél 9 óraor: Nótás kapitány. (Biller Irén bucsu föllépésével. Sorozatszám: 414.)

Csütörtök július 14: Trulala hercegnő
Péntek „ 15: Faust (Premier)
Szombat „ 16: Faust
Vasárnap „ 17: Faust
Hétfő: „ 18: Faust

Hirdessen az Uj Keletben

3 könyv:

Dr. Philipp Paeth érdekes, vonzó könyve a néhai nagy erdélyi országos fő rabbi: **Marék Jecheskel** életéről és családjának elágazásáról a mainapokig. Egyben felöleli az egykorú erdélyi zsidóság történelmét.

Rabbenu Jecheskel

Ára füzve 175 lei, kötve 225 lei.

Leopold Hichler:

Der Sohn des Moses Mautner

Regényes történet a bécsi zsidók életéből. Ára füzve 135 lei, kötve 185 lei.

Hatvany Lajos:

Urak és Emberek

(Két kötetben.) Regény a 18—19. század magyar zsidójának életéből. — Ára 510 lei.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

Gyermekének

könyvet vegyen vizsgál-
ajándékkul. 10 zsidótár-
gyu könyvet 120 lejért.

Dániel könyve magyar fordításban. — Kiss József regénye: Jokli. — Zengő hárfá, (verses könyv). — Sokolov: Uj zsidó. — Panet: Utazásom a Szentföldön. — Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. — Kabbalisták és csodatevők. — Gorelik: Cion és gólusz. — Palesztinai utmutató. — Tóra és cionizmus.

Leszállított áron kaphatja a következőket:

Heine: Bacharachi rabbi (75 lei helyett) 55
Fürth M.: Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidó gyermekek részére) (75 helyett) 55
Silbermann: Egy zsidó gyermek története (80 lei helyett)..... 50

Az olcsó könyvespórt és a három leszállított áru könyv együttes ára 260 lej és portóköltés.

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában

Szenzációs könyvujdonság!

H. G. WELLS

A művészetek fejlődése a legrégebb időktől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Van-e Önnek hegedűje vagy zongorája?

Játsza el: Was macht der Maier am Himalaja? Ez aztán az igazi shimmy sláger. MORAVETZ kiadás. — 36 lejért mindenütt kapható

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Alláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Intelligens jobb család-
beli zsidó orth. családhoz
gyermek mellé, vagy
kisebítőnek háziasszony
mellé ajánlkozok. Szíves
megkereséseket „Megbiz-
ható jelígre a kiadóba kér.

Keresek közel a belvá-
roshoz egy szoba konyhás
lakást, „magas árat” fize-
tek. Cim a „Fraternitas”-
nyomdában, Str. Baron L.
Pop 10.

Legjobban tisztít
férfi szalma-
és panama-

kalapo-
kat
FEHÉR

Str. Memorand. 21.
(v. Unió-u.)

Román, angol, francia,
német, magyar fordítások.
Levelek (cégeknek hónap-
ra), kérvények, periratok,
tudományos, műszaki, köz-
gazdasági, irodalmi cikkek
stb. Másolások, sokszoro-
sítások. **Dr. Mandel**, Strada
Ratiu (v. Kötő-u.) 3, Tele-
fon 831.

FURUNCUL

a legjobb szer minden-
nemű kelés (Furunculus
ellen. Kapható minden
gyógyszertárban. Elő-
állítja Egger vegyészeti
gyár, Cluj

Butor

legolcsóbban besze-
rezhető, hitelképe-
seknek részlet ked-
vezmény.

Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

Nagy raktárkészlet
miatt elad legdiva-
tosabb női kalapokat
250 leitől.

Női és férfi
kalapokat

gyárt, fest, tisztít
és formál legújta-
nyosabban és pon-
tosan. Giradi és pa-
gama kalapokat 24
óra alatt hófehérre
tisztít **Hecht**
kalapüzem, — Cluj
Egyetem-u. 3. sz.
Fiókja Dej, Kovács
S.-u. 1.

Hirdessen az Uj Keletben

A
**Kadima-
nyomda**

csak
izléses és szép
nyomtatványt
szállít

Cluj, Str. Baron L. Pop 10
Telefon 9-77

Szováta fürdőn a mult évben megnyit s kitünően
bevált **אורי פנציו** uri panzio
a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már

junius havában megnyit.

Elismerten elsőrangú
konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.

Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegy-
zést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, főrabbiné, Diciosan-
martin (Dicsősztmárton)

A legelterjedtebb és legnépszerűbb
zsidó történet rendkívül olcsó áron

Heinrich Graetz:

**Volkstümliche
Geschichte
der Juden**

Halbleinb.

3 Bde

550 Lei

és portóköltés

Kapható
az UJ KELET könyvosztályában

A pr becs

Nyar van,
teheti, tágra
utat engedjen
nátus ablakait
délután, noha
tak a fülledt
valaki, egésze
a haza élteske
fontosabb pr
formról tárgy
terem uccára
életének prof
és zavarja mu
elmélyedt ho

Csakhogy
Nem a villan
a forgalmas
tették és óvt
azért csukatt
óvja meg a
urak — tiszt
lármát csapt
tolakodó lárn
uccát, de a s
az egész forg

A szenató
koztak és e
egy egész ha
tus ablakai
iskolás gyer
verték a pad
elképzelhető
az uccai jár
ilyen pompá

Kénytelen
hoz, hogy a
mennyi orsz
kel téveszti
mával igyek
nak. Ezek a
ték a nemze
sokat, amely
örizni a tesé
nokhoz illőe
tésekkel hoz

A prágai
lenség, mert
bukkan fel
nyitka, hog
pszichózisa
és megöreg
idők pszicho
türelmetlens
akárki más
Ennek a ps
bukkan fel
törvényhoz
csoportok eg
véleményt é
nélkül magá
tön ütésre
a torkuk.

Néha-né
len betegség
életet, a po
minden meg
lassan-lassan
szeliden tu
pontokkal.

De a pr
vigasztalan
az uccát ke
rától, akkor
ruban szer
ha újból sz
ujra becsuk
megzavarja
hetjük meg
dejét.